

Motion till riksdagen

1987/88:Ub22

av Bengt Harding Olson och Elver Jonsson (fp)
med anledning av prop. 1987/88:109 om urval
m. m. till högskoleutbildning

Ett drygt tusental sökande (höstterminen 1986 ca 1 300) till olika högskoleutbildningar brukar ha behörighet från folkhögskola som en urvalsgrund. Av dessa är en majoritet även behöriga genom avgångsbetyg från gymnasiet.

I propositionen om urval m. m. till högskoleutbildning 1987/88:109 föreslås att elever med studieomdöme från folkhögskola skall bilda en egen undergrupp inom betygsurvalet, men det gäller endast de elever som saknar slutbetyg från gymnasieskolan och således har folkhögskola som enda behörighetsgrund.

Det rimligaste är att nuvarande ordning förblir gällande så att en sökande får konkurrera i alla de kvotgrupper där han eller hon är behörig och tillgodoräkna sig den kvotgrupp som är gynnsammast för honom eller henne. På så sätt premieras alla de insatser som den sökande gör för att komma in på en sökt utbildning.

I tillträdesutredningen underströks kraftigt behovet av att bredda den sociala rekryteringsbasen till högskolan. Genom att låta alla som har behörighetsgivande utbildning från folkhögskola också använda denna urvalsgrund kan man i någon utsträckning bidra till en sådan breddning. Många av dem som söker till folkhögskolans allmänna kurser är sådana som inte lyckats så väl i gymnasieskolan. Orsaken till att en person misslyckas i gymnasieskolan kan t. ex. bero på att han kommer från en miljö som saknar studietradition och därför känner sig osäker bland kamrater som har en mera intellektuell bakgrund.

Folkhögskolan är enligt omdömen från många håll en studievänlig miljö. Tillträdesutredningen slår t. ex. fast: "Folkhögskolan har också visat sig vara väl anpassad till personer som misslyckats i andra skolformer" (s. 217). Om studiemisslyckandet i gymnasieskolan beror på den sociala bakgrunden och detta kan repareras genom folkhögskolestudier så åstadkommer man på så sätt en jämnare social rekrytering genom att öka den sökandes konkurrensmöjligheter med ytterligare en kvotgrupp.

Utöver möjligheten och önskvärdheten att bredda rekryteringsbasen för högskolestudier kan följande skäl anföras för att en sökande med gymnasiebakgrund som går på folkhögskola skall få använda även folkhögskolans studieomdöme som urvalsgrund vid ansökan till högskolan, dvs. bli dubbelbehörig:

1. En gymnasieelev som väljer att öka sina förkunskaper genom folkhögskolestudier måste få dra nytta av denna studieinsats och inte bara hänvisas till högskoleprovet som kompletterande urvalsgrund. Möjligheten att delta i högskoleprovet står ju öppen för alla.

2. Den som gått ut praktisk linje i gymnasieskolan och som kompletterat denna med teoretiska studier vid folkhögskola har i praktiken fått en helt ny utbildning.

3. Den som gått en tvåårig teoretisk gymnasielinje får oftast särskild behörighet i ett antal ämnen motsvarande någon treårig gymnasielinje efter avslutade folkhögskolestudier. Detta innebär en högre kompetens.

4. Den som gått en treårig teoretisk gymnasielinje har ofta bytt inriktning så att den som gått t. ex. S-linjen har studerat naturvetenskapliga ämnen motsvarande treårig naturvetenskaplig linje eller vice versa.

5. Vid underhandskontakter med UHÄ har det framkommit att den som har avgångsbetyg från såväl tvåårigt som treårigt gymnasium kommer att konkurrera i betygsgruppens kvotgrupp för både tvåårig och treårig gymnasieskola. Att ha avgångsbetyg från både tvåårig och treårig gymnasieskola är vanligt hos den som i sina studier utnyttjar komvux etappsystem. Det är rimligt att vuxenstudier vid folkhögskola ger samma konkurrensmöjligheter som vid komvux.

Om inte de elever som gått folkhögskola och har tidigare gymnasiebehörighet får söka i folkhögskolekvoten uppkommer ett stort kontrollproblem. Hur skall man kunna hindra att elever underlåter att lämna in sitt gymnasiebetyg och söker i folkhögskolekvoten på sitt studieomdöme från folkhögskolan?

Ett skäl som anfördes i tillträdesutredningen mot att ge folkhögskolan en egen kvotgrupp var att gruppen var liten. Om riksdagen skulle besluta i enlighet med propositionen betyder det att gruppen skulle bli betydligt mindre, antagligen mindre än hälften så stor som i dag och med tiden ännu mindre.

Under innevarande läsår finns det ca 7 000 elever vid de allmänna kurserna och ca 2 000 elever vid allmänna kurser med särskild inriktning. Om möjligheten att få använda studieomdömet som urvalsgrund skulle försvinna för dem som har avgångsbetyg från gymnasieskolan så skulle majoriteten av dessa elever försvinna från de allmänna kurserna vilket skulle betyda en mycket kraftig reduktion av elevantalet på dessa kurser. Också de allmänna kurserna med särskild inriktning skulle reduceras eftersom man också här kan förvärva behörighet för högskolestudier. Eftersom de allmänna kurserna och de allmänna kurserna med särskild inriktning i dag utgör stommen i hela folkhögskolans verksamhet så skulle hela folkhögskoleverksamheten ändra karaktär. De särskilda linjerna och de korta kurserna skulle på ett olyckligt sätt komma att dominera en starkt krympt folkhögskoleverksamhet.

Hemställan

Mot. 1987/88

Ub22

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att sökande till högskoleutbildning som har såväl avgångsbetyg från gymnasieskolan som studieomdöme från folkhögskolan som behörighetsgrund prövas både i kvotgruppen för treårig eller tvåårig gymnasieskola och i betygsurvalets undergrupp för studieomdömen.

Stockholm den 5 april 1988

Bengt Harding Olson (fp)

Elver Jonsson (fp)